

רב"ט אברמוביץ אריה-אליהו

104839

בן צילה ויעקב

נולד ב- כ"ה בחשון תרפ"א 6.11.1920

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- ב' בטבת תש"ט 3.1.1949

בקרוב על משלט ברפיח.

אברמוביץ אריה-אליהו,

בן צילה ויעקב, נולד ביום כ"ה בחשוון תרפ"א (6.11.1920) בעיירה ויסוקי-בור בליטא, אך גדל והתחנך בקובנה. אביו, עורך-דין ציוני ותיק, הכניס אותו לגימנסיה העברית והנער גילה התעניינות יתירה בלשון ובספרות. את לימודיו הגבוהים התחיל באוניברסיטה בקובנה, אך לא יכול להמשיך משום שנאת-ישראל שהיתה רווחת בה ועבר לצרפת. למד חשמל בפוליטכניון שליד האוניברסיטה אשר בגרנובל והצטיין לא בלימודים בלבד כי אם גם בספורט (זכה באליפות הפינג-פונג של אזור גרנובל). כאשר פרצה מלחמת-העולם השנייה וצרפת נכנעה, הובא אריה-אליהו למחנה-הסגר, השכיל לברוח ובעזרת אישתו של המדינאי אנדרה פיליפ עבר בגניבה את גבול שוויץ. זמן-מה המשיך אריה-אליהו את לימודיו בלוזאן, אך הקדיש את רוב מרצו לתנועת "גורדוניה" ולהכנת עלייתו לארץ-ישראל. הוא דחה הזמנת קרובים לעבור אליהם לאמריקה, ועלה לארץ בהזדמנות הראשונה, באביב 1945. שנה שהה עם חברתו, אף היא מהגרעין השוויצ'י, בקבוצת מסדה שבעמק הירדן, משם עברו השניים לחיי הגשמה פרטיים, בלי לנטוש את חיי הכפר ואת יעודם. הם ישבו תחילה במגדל ועבדו אצל איכרי המושבה בתנאים קשים, ולבסוף עברו לכפר אז"ר. בין שתי התחנות האלה בחייו הקצרים התגייס למשטרת היישובים העבריים, בה התמחה באלחוטנות, ואולם "טבילת-אש" ראשונה בארץ היתה לו עוד בעת היותו שומר בשדות מסדה, ובעוון הריגת אחד השודדים נשפט ונידון למאסר בכלא עכו. הוריו - ממשוחררי מחנה דאכאו, לשם הוגלו מליטא - שנשארו בחיים, עברו לפריז ורצו כי יבוא אליהם לביקור, אך הוא דחה את הדבר עד שתהיה לו רשות מוסרית להינפש מתפקידו. כשפרצה מלחמת העצמאות התגייס אריה-אליהו לחטיבת "גולני" ושירת ביחידת קשר כאלחוטאי וגם הדריך בתחום זה. עם החטיבה עבר את נתיב הקרבות מהגליל ועד הנגב. בשלב השני של מבצע "חורב" הוטל על יחידתו לכבוש את משלטי רפיח ובקרוב זה נפל ביום ב' בטבת תש"ט (3.1.1949). הובא לקבורה בגבולות. השאיר אחריו אישה, יהודית.

ביום ט"ז במנחם-אב תש"ט (11.8.1949) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בנחלת יצחק.

'יהי זכרו ברוך'

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של החטיבה

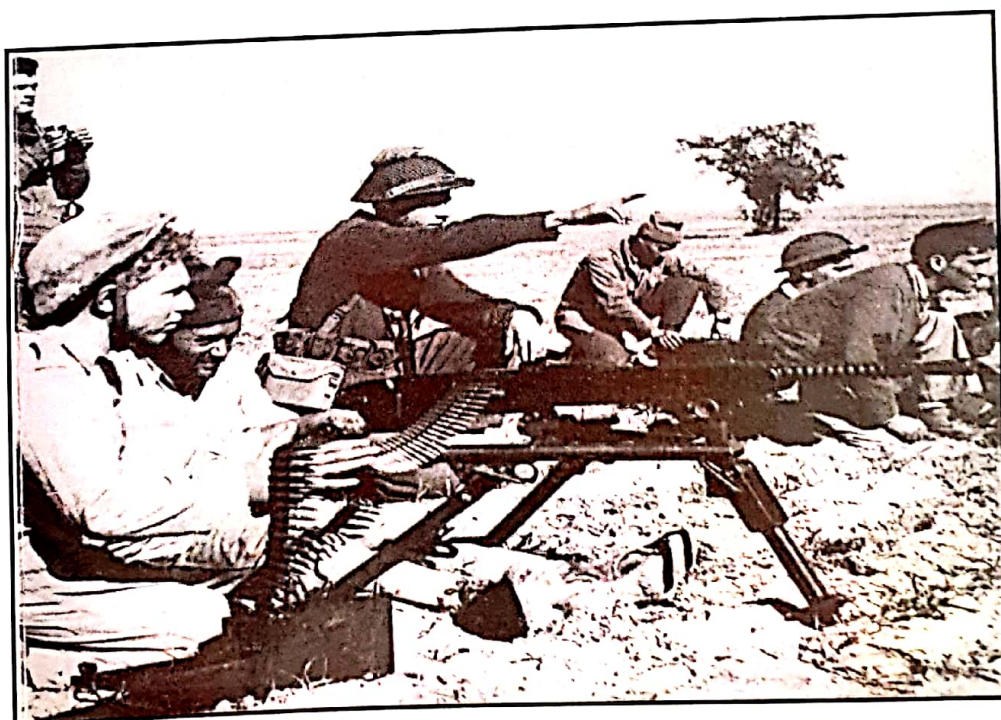
הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. דאגו לציון, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורבות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. ככה במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העלייה השנייה. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלה" נאמר: "צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנוף הרחב באופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערפיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שנוקה בגושי התיישבות אלה. ציונו אותה תכונותיו של עובד האדמה ויושב הכפר: עקשנות, צמגנות למשימה, שורשיות ושקט..."

באימונים

מבצע 'חורב' הקרב על 'משלט 86' דצמבר 1948

מטרת "מבצע חורב" היתה מיגור הצבא המצרי הפולש וגירושו מארץ ישראל. השלב הראשון של המבצע נועד לחסל את הזרוע המזרחית של הצבא המצרי (בציר ביר-עסלוג'-עוג'ה אל-חפיר) תוך כדי ריתוק הזרוע המערבית (בציר עזה-רפיח-על-עריש) והטעייתה בפשיטות ובפעולות הטרדה. התקפת הריתוק וההטעיה בגיזרה המערבית בוצעה על ידי חטיבת גולני, כאשר המאמץ העיקרי שלה (על ידי גדוד גדעון) היה התקפה על "משלט 86", הרכס שבין חאן-יונס לדיר-אל-בלח, במרחק 2 ק"מ בלבד ממסילת הברזל עזה-רפיח. "מאמץ משני" בוצע למחרת ע"י משוריני גדוד "הפשיטה הממוכן" – פשיטה על עבאסאן, וע"י פלוגה מגדוד "ברק" שתפסה את "משלט 108". "משלט 86" החשוב נכבש ע"י חיילי גדוד "גדעון" עוד בליל ה-28 בדצמבר 1948, אך בשל תנאי החורף הקשים במיוחד, סופות חול, גשמי זעף והפגזה מצרית, לא הגיעה שיירת האספקה והנשק המסייע (כולל מרגמות 3 אינץ' ותותחי נ"ט) אל המשלט. למחרת ערכו המצרים במשך כל היום התקפות נגד רצופות של כוחות חי"ר ושריון גדולים, בסיוע נושאי להביורים מוסעים בשעה 14:30.

עבצע "חורב"

העוברים להתקשרותו לאורך-מלחמה. הקשר המלווה עם המספרים נותן ומעשיר-הקשר לא מכלול הדרכים שבוש החמת השמפיות. המניית נקעה בחך ובזך ללא-טלה לזיו. מוצגת-פניו הרע רץ למטה-הקירי שפגום אמו-בזך, והנניע שדחפיות מלאות-מים ומפסירי-התשר סגנו במקלה. מלגו" לא הניעה כל הודעה. כיתום החיך זיים והושם אינו פוסק. ארבעה-זיה להקפיד כל צדו ואפקק למשלטים.

על שני סידרים יומל להניע ל-111 ולברך את המצב. יצאו לפני הערה. בחזן והחוללה פגדה. קשה היה לנוע וזו היתה והגשם "יעליף בחוקה. רגלים המליני בכזן המיני ופוענו לא אמת. נותרו בהחילת התעלות הנווריות לכל ינוסר המיני לחזן הנעלים. אז הוצר נעשה מיותר. נגלצו לעבוד בראיית שופטים. כשהמים מניעים עד המתנים נמצעם. כל מישי ויצוי היו פרובוכים במאמץ אחר בלתי פוסק. לחמויק, לא להספיק בורם ולהביע. משלה היתה כרזה ואיי-אשד היה לראיה דבר למעלה מפרוק מן טעה. מנששים וזינו בורך לשי הוואש. הגשמים שיכשו גם את סמני השבילים. כמה מכוניות תקועות או הפוגות, שאינן בורך, לא עוזרו איתנו ביותר. שוכט את דרכנו הלאה. נותרנו עם זאת, ודרכים היינו לכל מנישה מקרית עם מצויים. שמים והצי עברו עד שהגענו למשלטים 111. לאחר שמעינו מעט בסביבתה, מראה המשלט זיכא. כולו בניים וכיצו יהויק עצמו ז טעם הסעם פוקרית הפגנות את המוצב והלוחמים טובלים כחפירות מלאות המים. אין כל כנו אי ששכר יהשיה. גלילת הקמו אהלי "השחרוזות", וחוקל מעט ממנוע הבלתי אנצעי של הגשם, אך לבוקר נאלצו להורידם. כיון שמשכו את אשיהארטילריה הסבל היה איום. חסר לבוש להלטה. קוד רסוכ הרז לעצמות. לא היה מקומי-יבש שאפשר היה לנוח בו קמצא. מסביב בזן וימים והפגנות מירוביק, הוסמו קללות על חשבון נעלם, וקטצו השפתים והאנשים משכו מתוך שהובו, שאן מי שיהליף ברנע זה היתה כזן צורה אישית משונה ואסורה של חבורה אנשים שנצטו לשמור על משלט זה כאלה. אלא מלחמה של אורך-רוח וסבלנות משנעה. שרק ככזה אפשר היה לגבור על הטבע הלוהט בך בטורדנות מציקה בלי-גבול. הלוחמים החזיקו וצימו לאויב.

כשחזרנו למטה ואנו ועובים עד שרטי עצמותינו האיר כבר אור היום.

פקודת יום

צבא חזית-הדרום

קרב-השחרור הגדול, אשר פתחנו בו במחצית-השני, לא נגמתי עדיין — אולם הביא לנו יבול ברכה: —

קוי האויב נפרצו ללא חקנה, הגנב שוחרר והתחבר לנצח עם הסוניה. מאות מבין הפולשים מצאו את מותם בשדה-הקרב. מאות מאנשיו נפצעו ומאות נפלו בשבי, חסיבה שלמה שמכר צבא-מצרים מכותרת בשטח צד ומקפת עיי כוחותינו ללא-זקוקה להחלק.

הקוים המצרים — שהרי חברין במרחק ועד היס, מאשדוד בצפון ועד לחבאות עזה בדרום — התפוררו.

בית-גובריא, אשדוד ומגידו, בית הגנב — באר-שבע ועוד עיירות וכפרים רבים נפלו לידינו.

יר-מרכזי וניצנים שוחררו, נגבה ועוד שורת ישובים-לוחמים נשמו לרוחה והתלו במאקת שיקום עם הרחקת איטל-הפולשים.

הלחץ המצרי על דרום-ירושלים פג, נכבשה הדרך לעמק-הערבה המחבר את ים-המלך עם מפרץ-אילת. סדום שוחררה מן המצור והבדידות והתחברה לארצנו.

נסיגות האויב לחזור ללב-הנגב זה מקרוב ונתיימו בנצחוננו ובמפלחו.

הפולש נדחק לשני קוי הגנה צרים — האחד לאורך-המזק בין עזה לרפיח והשני בדרום-מרחק הנגב בין ביר-עסלני ומדבר-סיני. כחותינו מרוקמים חמדרכי-העורף והתגבורות שלו. פחד צבאנו-המנצח נפל על חילי האויב.

אולם המלאכה טרם התשלמה. התפוגה שאומלה עלינו עיי עצרת האומות האשה את קצבי-המלחמה ובלטה את מיסדי התפוררות של האויב לא נספם את המערכה ותוצאותיה הכבדות, באשר טרם נסתיימה.

מבצע "חורב" - (עיקר)

מכע זה — הערעה לביטור של צבא-הפולשים המצרי מנג, השתדל על כל פני מרחב הגב הדרומי-המערבי. היתה זו הפעולה הגדולה ביותר במלחמת-השחרור, רבת-משתתפים ומגות כלל-מלחמה שייים. טרבות-הנועה לפוחם גולים, שהכאונו להיטבים עצומים עם שירות התנוות-האויב במשלטה.

המבצע שלקט את פועיה מימי מבצע "זאכי", (קשר-המכות) וכו' להקודמים חרשה במבצע "אסיר", חקף באפניה להשיב, וכו' רע טעה, כאשר אכר להם בסכה ה-המתעשרה. מה זו איבה את האכזוב להתמודדות-החדשה והגירה בזם את חרובם קיר-האויב הנוכח המצרים התבצרו והפתחו בקיריהם הסבלו גרחה כבי-מכונתם וחמרו קיר-בצורים מקיף בנוות עזה.

שתי נודעות נעם מכותר נחרו לאויב: (1) הורוד המערבית, צודה לכביש עזה-רשף, שריכזה בה את שרירי-התנועה המעולים של המצרים (2) הורוד המזרחית המשתרעת לאורך הכביש מקרבת כואבה ביר-עסלני, גור צבאית, שהמסכה לאורך כביש רפיח-עזה, והתה את הקו המחבר והגבו, כביכול, בין שתי הנודעות. (3) חסיבה-מצרית שלמה כותרה כ"כיס" מלוגה-עיראקאלי-מנשה, אשר לכרות היתה כשחרה. היתה סכנה בעומק ערפנו, וכיחוד כשהמצרים לא פסקו מלהלץ סן המצור בעזרת שופטם העיראקי, שאיה להקיים בדרמינגבר, שהועבר להגלית זו להרחבון.

בלצוד קיים היה סכנ זה וכל-עוד ככרות-ארץ גדולות נפשות איסטרו-מיות בידי הפולש — לא טעה הסכנה המאכפת על קיומ-הנודעה. צריך היה להקיטו, להתיכ לו את הנצח אט, לכך נקטו מבצע "חורב".

קשיים מידי שמים הצטרפו לקשי-הלוחמה. גשמים עזים ירדו מנג והסכו את אדמה-המים הטובעת לסיס. שייחה-האספקה והתגבורות בוססו ושקטו בסין ושרבו ודכו אל כסייה-המוצב כשאנשי-המצרים. לפועד היו הבזות ערוכים במקומות-ההגנה חילקי והפיקודים הטכה העיקרית נותת בוודע-המזרחית, נכות עזה-עסלני ולסם רוכו כח-שיריון, חיל-רגלים וסוללת-ארטילריה. צריך היה להכטיח את הנצחון כקטע זה כדי להשיג את האויב ולבולל את הערבותיות, ועיי כך להקל את מלאכת הלוחמים בבורה המזרחית, — הטיל על חטיבתנו לבצע 48 שעות קודם התקפת כמות, התקפה בגרות המערבית. על כן, רועד אחר מנודי-החטיבה לכבוש משלט בין יר-אל-בילאח וחירייה, אשר טרם איום נתק את קיר-החבורה שבין רפיח לעזה. אותה שעה התקף מלוג-השיריונים את הכפר עכאטאן, ויחיות אחרות תביטנה התקפות לאורך הגורה המערבית שטיס חיל-האויב ילגו כבסייה-האויב העורפים והקריים כאל-עירייה, רשות חירום עזה.

מבצע "חורב" -

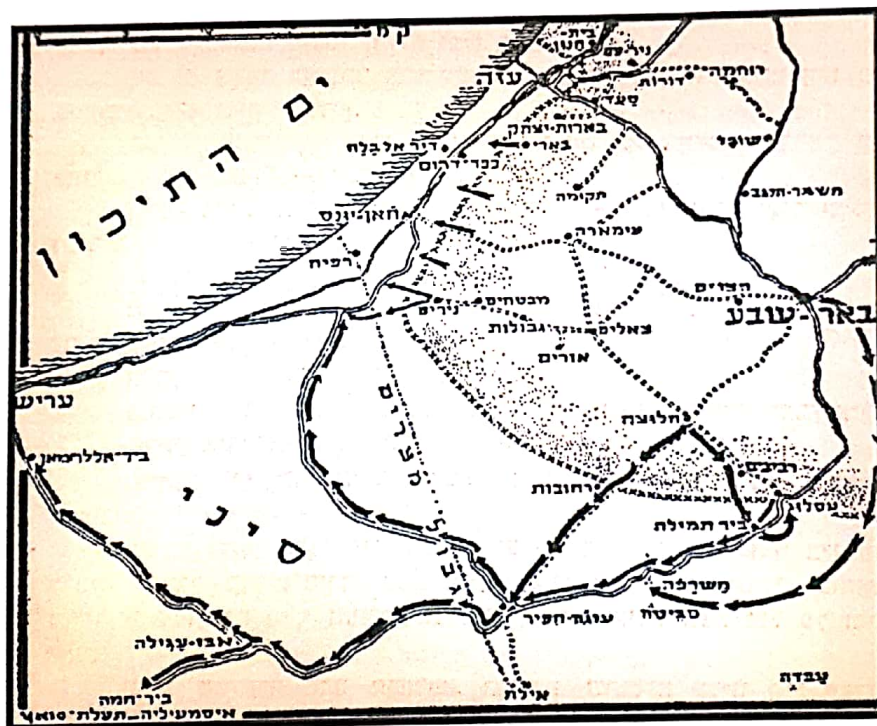
הקרב על "משלט בית הקברות" (ינואר 1949)

השלב השני של מבצע "חורב", קרבות רפיח וצומת רפיח (מ"3 עד 8 בינואר 1949), החל לאורך שאולטימטום בריטי-אמריקני אילץ את צה"ל לסגת משטחי חצי-חאי סיני. לפיכך, נעשה מאמץ להכות את הכוחות המצריים כתחום ארץ-ישראל על-ידי התקפה מתואמת על מתחמי רפיח. במבצע נטלו חלק כוחות של חטיבת גולני, חטיבת ה"זקן" (חטיבה 8) וחטיבות הפלמ"ח "הראל" ו"הנגב" כולן בפיקודו של אלוף יגאל אלון מפקד חזית הדרום.

הפעם הופעל גדוד "ברק" במטרה לכבוש את "משלט בית הקברות" והמשלטים שלידו החולשים על מחנות רפיח ולהסות את כביש עזה-רפיח. ההתקפה על "משלט 102" נכשלה, ונסיונות נוספים שנעשו כדי לכבשו עלו בתוהו. לעומת זאת נכבש "משלט בית הקברות", ומגיניו נאלצו לעמוד מיד בהתקפות-נגד רצופות של חיל הדגלים המצרי הנתמך שוב בטנקים, זחלים, נושאי-הביורים וסיוע ארטילרי צמוד וצפוף. לאחר יומיים של קרב-הגנה עז נתפס גם "משלט הכרם" ונוצר מערך ישראלי רצוף מדרום וממזרח לרפיח. אלא שההתקפה המכרעת על מחנות רפיח לא בוצעה, מאחר שבו ביום ביקשו המצרים משא ומתן לשביתת-נשק, והקרבות בחזית הדרום נפסקו.

פינוי פצועים עיזדה הקרב

אברמוביץ אריה-אליהו ז"ל

1920-1949

